



Štev. 12.

V Ljubljani, 1. grudna 1914.

Leto XV.

Iz pesmi Janka Lebana.

Izginola sreča.

Mimo mene sama Sreča
je vozila se enkrat,
krasna, v biserih blesteča,
bil bi jo pridržal rad. . .

Roke proti njej prostrl sem,
zaslepel zaprl oči;
ko čez hip jih spet odpri sem,
blizu več je bilo ni.

Voz drvil je z njo v daljavi,
jaz pa točil sem solzé
kot otrok, ki ga ostavi
ljube matere srce. . .



Mrtvaški zvon.

Čuj, zvon mrtvaški se glasi,
sto milih čuvstev nam budi,
nekdo na veke je zaspal,
slovo na veke svetu dal.

Pa pride tudi zame čas,
ko zemljo bom ostavil jaz,
v daljavo bo oznanjal zvon:
„Trpin je rešen zemskih spon!“

Nad zvezde duh se moj bo vzpel,
v dolino solz kličoč vesel:
„Končan je boj prebridkih dni,
svobode solnce mi žari! . . .“



Ležnivi prijatelji:

Dokler imel boš zlatov kup
in boš prijatelje napajal,
dotlej vsakomur bodeš ljub,
in vsakdo čast le ti bo dajal. —

Ko pa denar poteče ti,
ko prazni bodo v kleti sodi,
„Adijo!“ vsak poreče ti,
prepuščen svoji boš nezgodi! . .



Jeseni.

*Kar od kraja
žanje jesen,
kar je pomlad
nasejala. . .
Ah, in tudi
moja ljubka
krizantema
že umira.*

*Cvetke ljube
so cvetele,
svoje barve
izžarele,
vse vonjave
izdehtele —
pa čemu bi
še živele?*

*Bor edini
se upira
na poljani,
on edini
nosi veje
zeleneče
in umreti
neče, neče. . .*

*V hrepenenju
še sameva
na poljani
bor zeleni.
On želi si
rožnih cvetov,
da žareli
bi mu v vejah.*

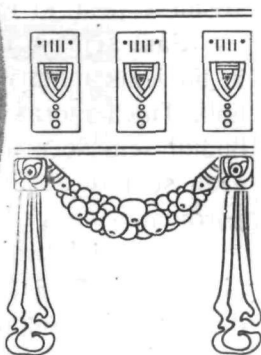
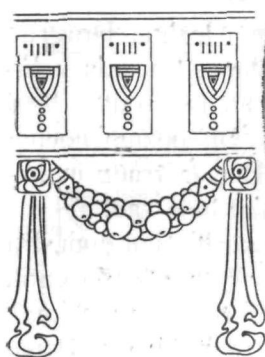
*Ali zima
pride v polje
in borovcu
kril bo veje
beli snežec.
Ali z zimo
pride v polje
jezna burja
in izdere
bor zeleni
in njegovo
hrepenenje. . .*

Drago Širok.



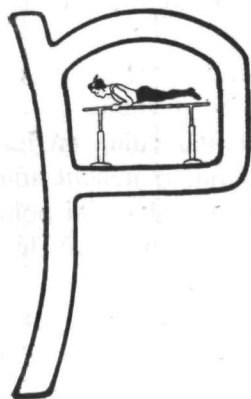
1848

1914



GRADIŠČAN:

Oče.



rav tak zimski dan je bil kakor danes. Ves meglen in bodeče mrzel. Zakuril sem bil v peči. Toplota je široko razprostrla roke in je objela skromno sobico in mene. Vzel sem knjigo s police.

Tedaj je vstopil kmet Novljan. Poznala sva se. Izobražen je bil in rad me je imel, čeprav je štel trikrat več let od mene. Še ga gledam pred seboj. Globoko klone glava. Kretnje so počasne, neodločne. Hrbet ni vzravnal, zakaj leta so mu narasla preko petinsedemdesetih.

»Od kod, stric? In kam?«

»Od daleč, dragi! S samega cesarskega Dunaja. O, dolga je bila pot in muke polna. A za menoj je, in dom me pozdravlja.«

»Čudež! Čemu taka pot sedaj v mrazu in starosti?«

»Ej, zgodba je to, ki ima začetek v davnih dneh.« Pobožal je peč in hušknil v roke.

»Sedite, stric! Pogrejte se in počitje! Pa zgodbo mi povejte!«

In je sedel stric Novljan k peči in pripovedoval. Od tedaj je pretekla vrsta let. Danes ni Novljana več med živimi. Zgodba pa še živi v meni. Danes jo zapišem neizpremenjeno, kakor mi jo narekuje spomin.

*

Posestvo, ki me živi sedaj, sem si pridobil pozno. Takrat me je že klicala starost. Moj rojstni dom pa je bil daleč od tod, na kraški skali.

Roditelji so mi umrli, ko sem bil še otrok. Zgodaj me je zgrabila usoda. Postavila me je med dobre in zle ljudi: »Živi!« In sem živel. Ob delu in trpljenju sem zrastel velik in močan. Dobrim ljudem sem podajal roko, ki je brez strahu prijela za vsako delo. Za zle ljudi sem prav tisto roko stisnil v pest, ki je brez strahu udarila, da je pregorelo.

Sam sem se naučil čitanja in pisanja v materinem jeziku. Drag mi je bil jezik materin. Nikoli ga nisem tajil. Pa me je zanesla usoda v tujino. Tujca moraš razumeti. Sicer te porine v stran ali te proda. Med ljudmi sem se priučil laškemu in nemškemu jeziku. Ob poznih nočnih urah sem se učil še čitanja in pisanja v teh jezikih. Bilo je truda in naporov nad mero. V meni je pa živela zavest, da obrodi delo sad.

Dvajset let mi je bilo. Upal sem, da si kmalu ustvarim svoj dom. Pa ni bilo sojeno. Takrat se je stara doba umikala novi. Videl sem in čutil, da prihajajo dogodki. Ljudje so govorili o vojni. Strahu nisem poznal. Domovino sem ljubil, zakaj izkusil sem, da je tujina trda in neusmiljena. Takrat še ni bilo vojaškega zakona. Nalovili so zadostno število mladih ljudi, pa so jim oblekli vojaško suknjo. Jaz sem se oglasil prostovoljno.

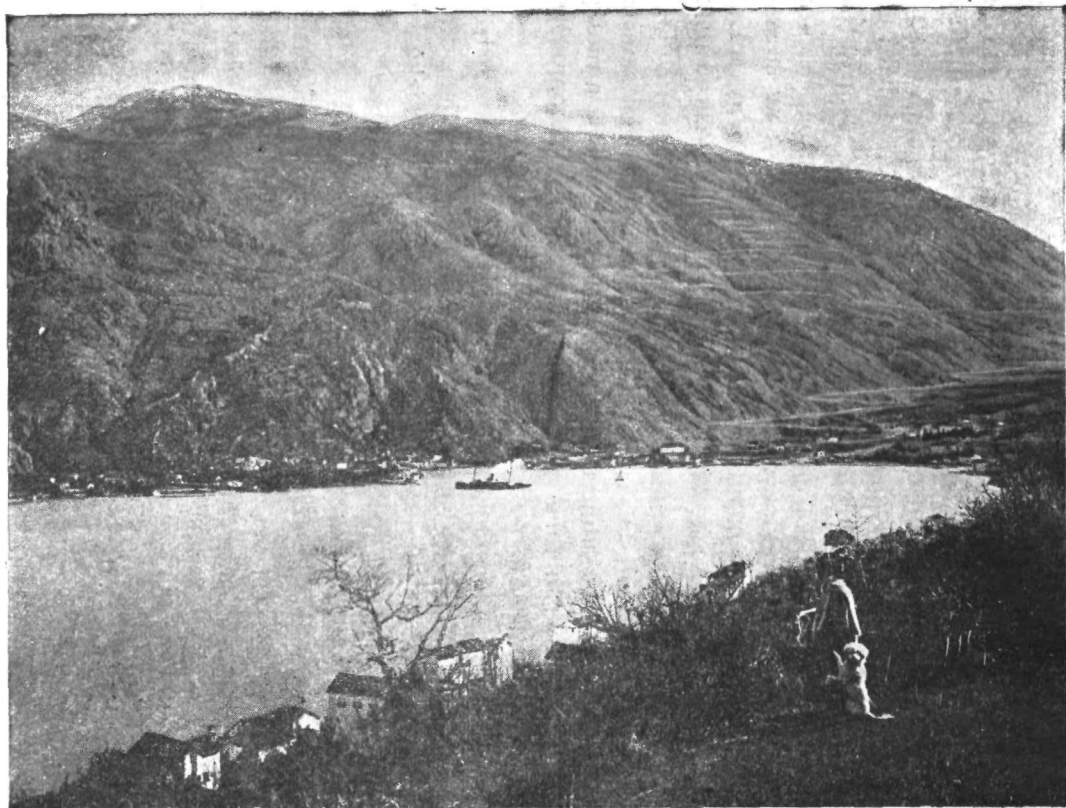
Dolgo vrsto let sem služil cesarju. Delo izza mladih dni je rodilo sad. Napredoval sem. Poveljniki so me cenili. Iz vojaškega življenja mi zdaj pazdaj stopi pred spomin zgodba, pa ugasne. Daleč so oni časi! In poznejše življenje me je utrudilo.

Kristalno jasno pa stoji pred menoj začetek zgodbe, ki se je pričela v onih dneh, pa se je pretrgana končala nad petdeset let pozneje.

Komaj me je privilo nase vojaško življenje, je planila vojna na Laškem. Bilo je znamenito leto 1848. Stali smo pri Veroni. Z neizmernim navdušenjem smo čakali, da se vržemo z vso silo na sovraga. Vsi polni zaupanja smo zrlí na armadnega poveljnika. Blag ti spomin, junak Radecki!

Nekega dne v pričetku majnika so nam povedali, da je v taborišču nadvojvoda Franc Jožef. Kmalu nato sem videl viteškega nadvojvodo. Prišel je bil, da brez strahu pohiti z vojaki v boj. Prav tiste dni je bilo izdano pri našem oddelku važno povelje. Potrebne so bile natančne pozvedbe o sovražnikovem gibanju in o njega namerah. A pozvedba je nevaren posel. Zajetega sovražnega pozvedovalca brez odloga in milosti ustrele. Zato so nas pozvali, naj se ta ali oni prostovoljno javi za ta posel. Pomislil sem. Strahu nisem poznal. Svojecev nisem imel. V boju lahko umrje človek vsak hip. Pa sem stopil iz vrste.

Veliko in težavno nalogo sem si bil naprtil. Iz početka sem se komaj popolnoma zavedal svojega dejanja. A poučili so me. In šel sem. Ne bom popisoval vseh zaprek, ki so se mi stavile na pot. Premagal sem jih. Čemu bi poizkušal naslikati sto in sto nevarnosti, ki sem se plazil med njimi, kot lisjak med psi? V obleki navadnega delavca sem hodil med ljudmi po okolici. Izdajal sem se za domačina. Pridobival sem si dozdevnih zaupnikov. Pretvarjal sem se. In dobro sem opravil.



Kotor v Dalmaciji
Po gorovju na desno zadaj cesta na Cetinje

Ves srečen sem se vrnil. Povratek sem javil načelniku svojega oddelka. Poklicali so me v glavni stan. Nekoliko hipov pozneje sem stal pred glavnim poveljnikom. Vseokrog častniki v svetlih našivih. In med njimi sam nadvojvoda Franc Jožef. Skoraj sem čutil lahko omotico. Osokolil sem se in sem povedal. Verno me je poslušal častniški zbor. Končal sem, in dali so mi znamenje, naj odidem.

Tedaj stopi k meni nadvojvoda Franc Jožef in me ogovori. Kje sem doma, pravi. In če že dolgo služim. In naposled, če imam še očeta in mater. Po resnici in pravici sem povedal, da sem sirota brez roditeljev in brez doma. Še danes mi zveni na uho zadnji stavek, ki ga je izgovoril ljubljeni nadvojvoda: »Ostani hraber vojak in zvest državljani! In če te bo kdaj v življenju preganjala usoda, pridi zaupno k meni kot k očetu!«

Odšel sem. Srce mi je prekipevalo blaženosti. Pozneje so mi še povedali, da je bil nadvojvoda v najhujšem ognju med bojem pri Sveti Luciji. Da se še zmenil ni, ko se je zarila topovska krogla prav pred njim v zemljo. In še marsikaj.

Davno je bilo to, davno! Oj, spomin, kako si svetel! Služil sem in doslužil vojake. Tako sem vzljubil vojaški stan, da sem zaprosil za mesto pri orožnikih. Ni lahek kruh to. A vaje delu in naporu, sem opravljal svojo dolžnost. Izkušal sem ustreči zapovednikom in ljudem.

Starost je potrkala. Izmozgano telo si je zaželelo počitka. S trdo prihranjenim denarjem sem kupil skromno posestvo. To obdelujem. Rad imam zemljo. In ona me ima rada. Lahko bi v miru počakal konca. Lahko, pravim!

Pa me izzove pred mesecem bogat sosed mejaš. Sporečeva se. Bogastvu se nisem nikoli klanjal. Pasje ponižnosti ne poznam. Zli besedi sem odgovoril z dvakrat zlo besedo. Razžalil sem soseda. Danes ni, da bi človek govoril mnogo. Ljudje hitijo k sodniku. Sodnik pa sodi in obsodi.

Tudi mene je obsodil sodnik. V vsem življenju nisem bil obsojen nikoli. Čist in pošten sem se prekopal skozi življenje, blizu do konca. Prosil bi soseda, čeprav nerad. A sosed hoče, da me kaznujejo. Kaznovan, kaznovan! Vse bi dal, da bi odvrnil gorje. Gorje, ki ga je zakrivila tuja zloba!

Prijatelj odvetnik me je spomnil, da se da za posebne slučaje zaprositi milosti pri cesarju. Poslušal sem prijateljeve besede. Pred dušo so mi pa v tistih hipih vstajali dnevi izpred Verone in Svete Lucije. Kako mi je rekel takrat nadvojvoda Franc Jožef? In ali ni takratni nadvojvoda danes naš dobrotni vladar? Ali ni po takratnem izreku moj oče? Pred njega stopim in rečem: »Odpusti, oče! Nikoli te nisem prosil ne kruha ne časti. Sam sem se boril z usodo. In sem zmagal. Do danes! Danes te prosim prvič in poslednjič. Daj, pomози, da umrjem neomadeževan!« — A koliko je let od onega časa? In kako naj bi si bil cesar v neizmernih

skrbem, v bridkosti in delu do današnjega dne zapamtil besedo, ki jo je dal preprostemu vojaku?

Vse eno sva zaprosila s prijateljem, da bi me sprejel cesar osebno. Težko je dobiti tako dovoljenje. Prosilcev je mnogo. In cesarjev čas je najdražji čas. Sreča mi je bila naklonjena. Dobil sem dovoljenje za sprejem. Pozabil sem, da sem star in nebogljen. Nastopil sem dolgo pot na Dunaj.

Ali naj povem, kako sem prišel na Dunaj, pa do cesarja? To je pot, ki jo hodi sto in sto drugih. Pred očmi mi je bila edinole draga cesarjeva oseba, oče moj. Ko bi me danes kdo vprašal, kakšen je tisti prostor, ki sem videl v njem cesarja, bi mu ne vedel povedati mnogo. Kdo bi gledal vse drugo. Pred seboj imaš čestitljivo vladarjevo osebo. Osebo, ki ni klonila ne skrbem ne viharjem.

Potožil sem cesarju svoje gorje. Povedal sem mu čisto, nepopačeno resnico. Cesarjev pogled me je ošinil od tal do vrha. Videl sem, da gleda zlato svetinjo, ki sem si jo zaslužil v Italiji leta 1848.

»Kje ste dobili tisto priznanje?«

Povedal sem in sem videl, da ga zanima moje pripovedovanje. Prekinil me je.

»Čakajte! Ali ste bili vi tisti vojak, ki je prinesel važna poročila v glavni stan, in ki sem ga jaz ogovoril?«

»Sem, Veličanstvo!«

»Ali vam nisem končno nekaj obljubil?«

Začutil sem, da so se mi zasolzile oči. Ponovil sem oni zadnji stavek, kakor sem se ga spominjal.

»Zakaj niste povedali tega prej?«

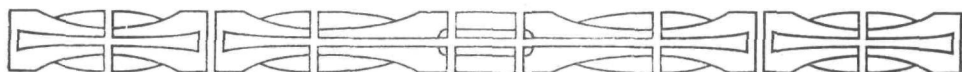
»Nisem si upal, Veličanstvo!« — Komaj sem še govoril. Zdelo se mi je, da čujem bajko, da sem v zakletem gradu, da se godi čudež. Starček, ki je v svojem življenju toliko mislil in delal in trpel, se spominja, kar je pred petdesetimi leti obljubil boremu vojaku. In zdelo se mi je, da čujem glas dobrega očeta, ko me je cesar odslovil z besedami:

»Vrnite se mirno domov! Odpuščen je greh in pozabljen!«

In sem se vrnil. Že me pozdravlja dom. Vrnil sem se, ves poln sreče in blaženosti. Na Dunaju imam očeta. Tu-le v prsih sem mu postavil spomenik ljubezni in vdanosti. Na spomeniku sta dve sliki: nadvojvoda Franc Jožef in cesar Franc Jožef. Pred spomenikom bom obujal zlate spomine vse do konca dni, ko me pokliče oče nebeški...

*

Tako je povedal prijatelj Novljan, ki sem mu jaz po dolenjski navadi rekel stric Novljan. Bodi mu ta povestica skromen spominek!





Močnikova rojstna hiša v Cerklju na Goriškem

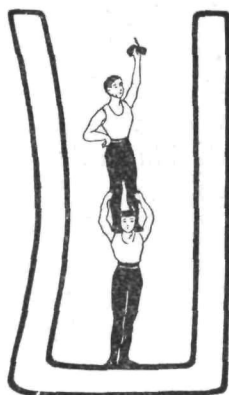


JAKOB DIMNIK:

Stoletnica rojstva slovenskega učenjaka.

Dokler boš živel Slave sin,
ne izumrje Tvoj spomin. . .

Janko Leban.



prijaznem Cerknem na Goriškem se je rodil dne 1. oktobra 1814 — torej pred sto leti — mož, ki ga ne poznamo samo mi Slovenci, ampak je znano njegovo ime po vsej Avstriji in tudi izven avstrijskih mejá; pozna ga ves učeni svet Evrope. Ta vrli sin našega ljubega slovenskega naroda je doktor Franc vitez Močnik, ki je dne 30. novembra 1892. leta umrl v Gradcu kot upokojeni c. kr. deželni šolski nadzornik. Bil je eden prvih avstrijskih šolnikov, pisatelj matematičnih (računskih) in drugih šolskih knjig v vseh jezikih avstrijsko-ogrske monarhije, in sicer za ljudske in

srednje šole. Še v istem letu, ko je ta slovenski učenjak umrl, t. j. l. 1892., se je uporabljalo na avstrijskih srednjih šolah 9 Močnikovih knjig v nemškem jeziku, 8 v laškem, 5 v hrvatskem, 4 v poljskem, 4 v rusinskem, skupaj v 36 izdajah, od katerih so bile nekatere že 23—31krat ponatisnjene.

Še večja pa je množina njegovih knjig za ljudske šole. Z njimi je Močnik preskrbel ljudske šole vseh avstrijskih narodov. V njegovem smrtnem letu se je uporabljalo 59 različnih izdaj v raznih jezikih naše države. Razentega pa je Močnik objavil še več poučnih spisov za narod, ki so bili prevedeni v vse jezike avstrijskih narodov. Njegove knjige so se uvedle tudi na Ogrskem in celo na Nemškem.

Močnikov oče je bil preprost kmetovalec slovenski. Ob zibelki so Rojenice našega slavljenca bogato obdarile; dale so mu globok um ter

blago, usmiljeno, blagodušno in plemenito srce. Pa priden je bil tudi in poslušen. Bil je sreča in veselje svojih staršev. Da bi se mu ne bilo treba ukvarjati s kmetijstvom in si v potu svojega obraza služiti vsakdanjega kruha, so ga poslali njegovi skrbni starši v ljudsko šolo v Idrijo, kjer je bil vzor pridnega in poslušnega učenca. Bil je v vseh razredih prvi odličnjak. Še danes hrani ravnateljstvo rudniške šole v Idriji »zlate bukve«, ki je v njih zapisan Močnik kot odličnjak. Leta 1825. je pa vstopil v latinske šole v Ljubljani, ki jih je l. 1832. izvršil z izvrstnim uspehom. Na željo svojih staršev je vstopil Močnik l. 1833. v centralno semenišče v Gorici, kjer je izvršil že leta 1836. štiriletne teologične študije. Toda premlad, da bi bil posvečen po dokončanih študijah v mašnika, nastopi leta 1836. službo učitelja v 4. razredu glavne šole v Gorici, kjer je služboval več let. Med tem časom se je pa pridni Močnik še nadalje učil ter je postal leta 1840. v Gradcu doktor modroslovja. S svojimi matematičnimi spisi si je pridobil pri učni upravi ugled in dobro ime, ki je l. 1846. imenovala mladega ljudskega učitelja profesorjem osnovne matematike in trgovinskega računstva na tehnični akademiji v Levovu v Galiciji, kjer vihra prav te dni grozna vojna furija; leta 1849. je pa postal vseučiliški profesor matematike v Olomucu.

Toda že prihodnje leto je postal Močnik c. kr. šolski svetnik in poročevalec v šolskih stvareh na c. kr. deželni vladi v Ljubljani. Takrat je bilo naše judsko šolstvo jako zanemarjeno; poučevalo se je suhoparno in mehanično; učne knjige so bile nerabne in učnega načrta ni imela niti glavna šola. Zaradi takih razmer je imel nadarjeni in za ljudsko blaginjo jako vneti šolski poročevalec dovolj dela. Najprej je izgotovil učni načrt glavnim šolam. Do te dobe so bile naše ljudske šole popolnoma nemške. Učenci niti med sabo niso smeli slovensko govoriti. Temu je naredil Močnik konec in je določil z novim učnim načrtom po 8 urna teden preziranemu slovenskemu jeziku; hkrati je začel pisati tudi slovenske učne knjige.

V tisti dobi je bilo tudi učiteljstvo jako slabo plačano, in kadar je učitelj duševno in telesno opešal, je moral v pokoj brez pokojnine; tudi učiteljske vdove in sirote so imele pravico le do miloščine. Ta žalostni položaj kranjskih učiteljev je pekel jako milosrčnega, usmiljenega, blagodušnega in plemenitega c. kr. šolskega svetnika. Ker pa pri tedanjih razmerah ni bilo pričakovati povišanja učiteljskih dohodkov in preskrbeti onemoglih učiteljev, njih vdov in sirot zakonitim potom z deželnimi sredstvi, je izprožil Močnik misel, da se osnuje »Društvo v podporo vdov in sirot kranjskih učiteljev«. To društvo ima danes 123.473 kron imetja ter podpira 36 učiteljskih vdov, 22 sirot po očetu in 5 sirot po očetu in materi. Vdova prejema do smrti po 200 kron, sirote po očetu do 18. leta po 50 kron in sirote po očetu in materi pa po 100 kron na leto. Močnik je bil res najplemenitejši in največji dobrotnik kranjskega učiteljstva in šolstva.



Dr. Fran vitez Močnik

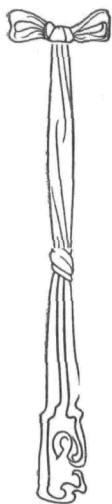
Iz hvaležnosti do svojega dobrotnika mu je vzdalo slovensko učiteljstvo v njegovi rojstni hiši v Cerknem spominsko ploščo, ki jo je dne 18. avgusta 1894. l. tudi slovesno odkrilo. Ta spominska plošča ima ta-le napis:

»V tej hiši se je porodil 1. oktobra 1814. l. dr. Fr. Močnik, vitez Franc Jožefovega reda in železne krone, sloveči matematik. — Postavila Zaveza slovenskih učiteljskih društev 18. avgusta 1894.«

Spričo svoje izredne nadarjenosti in pridnosti se je poviševal Močnik v službi od stopnje do stopnje. Od preprostega ljudskega učitelja se je povzpел z doktorskim naslovom do vseučiliškega profesorja in deželnega šolskega nadzornika. Njegovo uspešno delovanje je pa priznal tudi presvetli cesar sam, ker ga je leta 1862. odlikoval s Franc Jožefovim redom in leta 1871. mu je pa podelil red železne krone III. reda in z njim viteštvo. Iz preprostega dečka kmetiških slovenskih staršev je postal Močnik zbog svoje pridnosti vitez železne krone; povzpел se je torej od pluga do krone. Takih delavnih in blagodušnih mož potrebuje naša domovina. Doktor Fr. vitez Močnik bodi vzor slovenski mladini! Slava Močnikovemu spominu!¹



Na zimo.

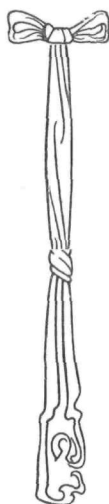


*Cirri, cirri —
sinica je zapela,
in vedno daljše so noči,
in mraz skoz okno gleda.*

*Ciri, cirri —
okrog peči
iz grl pesemca zveni.
Tam zunaj se nebo temni;
če mi za hip molčimo,
pa dedek skrbno govori:
„Zdaj kmalu sneg dobimo!“*

*Ciri, cirri —
sneg, kepe in možica,
od mraza rdeča lica,
pa v klance pojdemo s sanmi!*

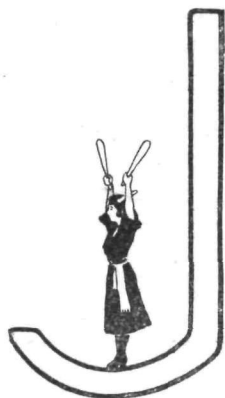
Ivan Albrecht.



¹ Podatke iz Močnikovega življenja sem posnel iz 40. številke „Učit. Tov.“ t. l. — Pis.

SLOVAN SLOVANOVO:

Mima.



asne noči smo ležali v kopici mrve na travniku in gledali v nebo. Zvezde so se utrinjale... Na vasi je zalajal pes, in v gozdu je skovikala sova, ki ji je odgovarjal iz velike daljave čuk...

Ko si je prižgal Tone, dvajsetleten fant, slikar po pokicu, cigareto, je rekel:

»Pojdimo obiskat Senočetovega Jožeta, njegovo življenje visi na tanki niti, sova ga bo sklicala!...«

»Pa naj ga; jaz ne grem,« se je protivil harmonikar Lojze, »ker vem, kaj se pravi, biti navzoč ob borbi za življenje.« Med govorom se je oprl na

komolec leve roke in nato je legel zopet nazaj. Glas, ki je z njim govoril, je bil resen; besede »ob borbi za življenje« je naglasil.

Po kratkem preudarku sem ga vprašal: »Kakšna je borba za življenje, kje si jo videl? Povej!«

Sova je zaskovikala, na koncu vasi je zaukal fant, ko je pričel:

Z materjo sem šel k sorodnikom, kjer je bila na smrt bolna mlajša hči. Bilo ji je štirinajst let. Zala deklica, polna mladega življenja, hrepenča po njem, na pragu spoznanja, je imela hudo bolezen v grlu...

Ko sva stopila z materjo v sobo in je naju zagledala, se je vzdignila na svojem ležišču, razprostrla roke in proseče dejala: »Pomagajte!...« Več ni mogla. Legla je nazaj. Oči je zatisnila...

Moja mati je dejala njeni materi, ki je sedela ob postelji objokanih oči:

»Slaba je, najprej bo umrla.«

»Kaj? Umrla bom? Ali res?...« je razburjeno vpraševala Mima — tako je bilo ime deklici — ki se je iz polspanja prebudila zaradi besedi moje matere. Nekaj časa tihota, kakor bi se zamislila.

»Mama, pomagajte; jaz bi tako rada živela...«

Glas se ji je tresel. V njenih besedah je bilo nekaj prosečega. Mati se je naslonila čez njeno glavo in šepetala pol razumljive besede. Nato je zajokala in se sesedla nazaj na stol. Obraz je bil bled, in oči so izražale veliko notranjo bol.

Nekaj časa se je čulo tiho sopenje deklice. Polagoma je to dihanje ponehalo, in v hipu, ko bi jo moralo zadušiti, je zbrala zadnje moči in planila je kvišku, srkajoč vase zrak. Nekoliko ji je odleglo.

Ko je opazila pri postelji stoječo prijateljico, jo je prijela z obema rokama k sebi in jo poljubljala na rdeča ustna in lica, kakor bi ji hotela izsesati zdravo kri in življenje. Vedela je, da se ji bliža konec, ampak — rada bi živela. Rada bi šla nasproti onemu življenju, ki ga ljudje pro-

klinjajo in obupujejo nad njim... »Moli zame!« ji je dejala s tresočim glasom, ki je izražal eno željo: živeti!

V sobo je prišel njen brat. Stopil je k postelji in rekel:

»Potrpi, vsak čas bo tu doktor!«

»Doktor,« je ponovila s smehljajočimi ustni in iskrečimi se očmi. V njej je vzknila nova iskrica upanja, in to upanje ji je dalo novega življenja.

Zdravnik je prišel. Ko ga je zagledala, mu je pomolila roke in za-ječala: »Pomagajte!...« Več ni mogla govoriti, le gledala ga je s prosečimi očmi. Zdravnik je spoznal, kaj je, zato je rekel:

»Hitro na voz in v Ljubljano; življenje je pri kraju!«

Naložili so jo in oddrdrali. — — —

Drugi dan zjutraj je umrla.



IVO TROŠT:

Bršljan in smreka.

Basen.



eleni bršljan je bohotno plezal po smrekovem deblu ter zaničeval svojo podpornico in dobrotnico smreko, kako počasi raste in se šele na starost drzne pogledati nekoliko po svetu. Vse drugače zna in dela to on, ponosni bršljan. V par letih je priplezal smreki na vršiček. Kam zraste šele v treh letih? Smreka ga spominja, kako je nehvaležen: po njenem hrbtu je zrastel tako visoko; za to jo pa sedaj zasmehuje, ko se je ošabnež preobjedel njenega soka, prenasitil nje lastne krvi.

»Lahko visoko spleza, kdor se naslanja na drugega. Ali težje je onemu, ki mora sam kvišku,«

pravi smreka.

»Pa bi se tudi ti naslonila na hrast ali brezo in bi zrasla v ponosno višino še veliko bolj in hitreje kot sedaj. Ko sem na koncu, ne vpraša več nihče, kako sem došel tja; samo da sem tam; ha, ha!«

»Meni je pa samo zato, da dosežem vrh z lastno močjo in ne po tujih plečih, rajša počasi nego prehitro, a gotovo. Ne more mi potem nihče očitati, kdaj in kako nisem dovolj hvaležna,« odvrne smreka.

Bršljanu ni bil všeč ta odgovor. Vriskal je v višavi in se posmehoval smreki: »Seveda, pritlikavci znajo hoditi samo po tleh.«

»Pa varno in zanesljivo,« odvrne smreka.

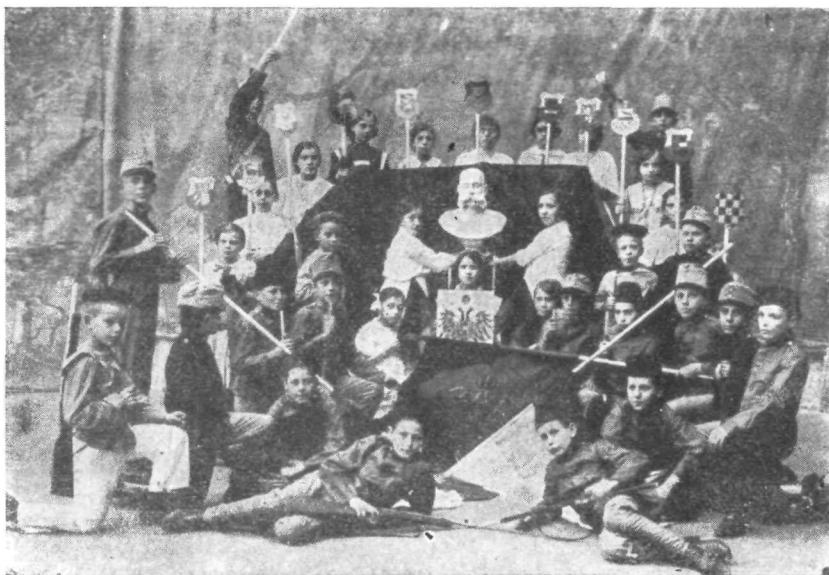
Bršljan se dvigne mimo smrečjega vršička visoko proti nebu in se ponosno ziblje v solnčni višavi.

V nekaj dneh pribuči vihar, odlomi prevzetniku vrh in odlušči tudi ostalo steblo od smrekovega debla skoro do tal, da se onemogel skloni kot grda, dolga kača po zemlji.

Sedaj se pa oglasi smreka:

»Prijatelj sosed, sedaj vidiš, kdo je na boljšem: jaz ali ti, ki se ti je mudilo v zrak brez moje podpore! Le dvigni se, če se moreš! Meni se ni treba.«

Bršljan je molčal in žalosten čakal žalostne usode.



Učenci in učenke Ciril-Metodovih šol v Trstu
za „Rdeči križ“.

Živa slika predstavlja avstrijske dežele, združene okrog vladarja.

Ob morju.

Večerna.

Čez morje hladen vetrec veje, Med cvetnim drevjem na obali
žari v poljubih solnčnih plan; zlati se ribiška tam vas;
uspavanko presladko peva iz hiše pa v daljavo plava
otožno ribič v mroči dan. polglasno zvončka mili glas.

Kako je mirno vse in tesno;
pristan leži tam sanjajoč;
a trudnim ribičem še slavček
želi iz grma lahko noč. . .



Jesen ob morju.

Obrana je že v brajdi trta, Glej, po osamljeni dobravi
in listi padajo s platan. prišla je s severa jesen,
Kje kras si rožnega mi vrta? in po razburkani planjavi
Kje kliješ zdaj, poletni dan? v daljavo gre nje dih leden.

Lete žerjavi brez pokoja
čez sivo morje v južni kraj;
za njimi plava misel moja
v oranž zorečih glasni gaj. . .



Svetilnik.

Glej, neprodurna siva megla vse odeva, Na ladji pa se kapetan raduje,
in temna noč je padla že povesod; veselo proti pristanišču zroč,
svetilnika pa luč po morju seva in čez valove ladja že pripluje
in kaže trudnim ladjam v luko pot. v pristan skoz temno in brezdanjo noč.

Kot car mogočen mirno na prestolu,
cesarstva širnega bogat vladar
po daljnem morju gleda na pomolu
pazljivo ladij, parnikov krmar. . .



Morje in dan.

Solnce ti čez hribe seje
zlate bisere v pozdrav;
čuješ klice iz dobnav?
Dan se sladko ti že smeje:

Morje vzdrami se, tenčica
pade s stasa krasnega;
dan obraza jasnega
žarna mu poljubi lica.

„Vstani, vstani, morje moje,
da razkažem ti svoj kras
in zapojem ti na glas
sladkomile pesmi svoje!“

Rajata tam do večera
in se smejeta sladkó;
morje zašumi bridkó,
ko otožni dan umira. . .



Morska vožnja.

Sem preko šumnega morja
veter zavel je močan;
jadra so bela razpeta,
z ladjico švigam čez plan.

Leva mi vodi krmilo,
z desno pozdravljam že breg;
srce, zdaj bodi veselo,
kakor je ladjice tek!

Daleč za mano je portič,
valu ogiblje se val;
hej, tja po morski planoti
urno v megleno grem dalj. . .

Josip Kralj.



Babici.

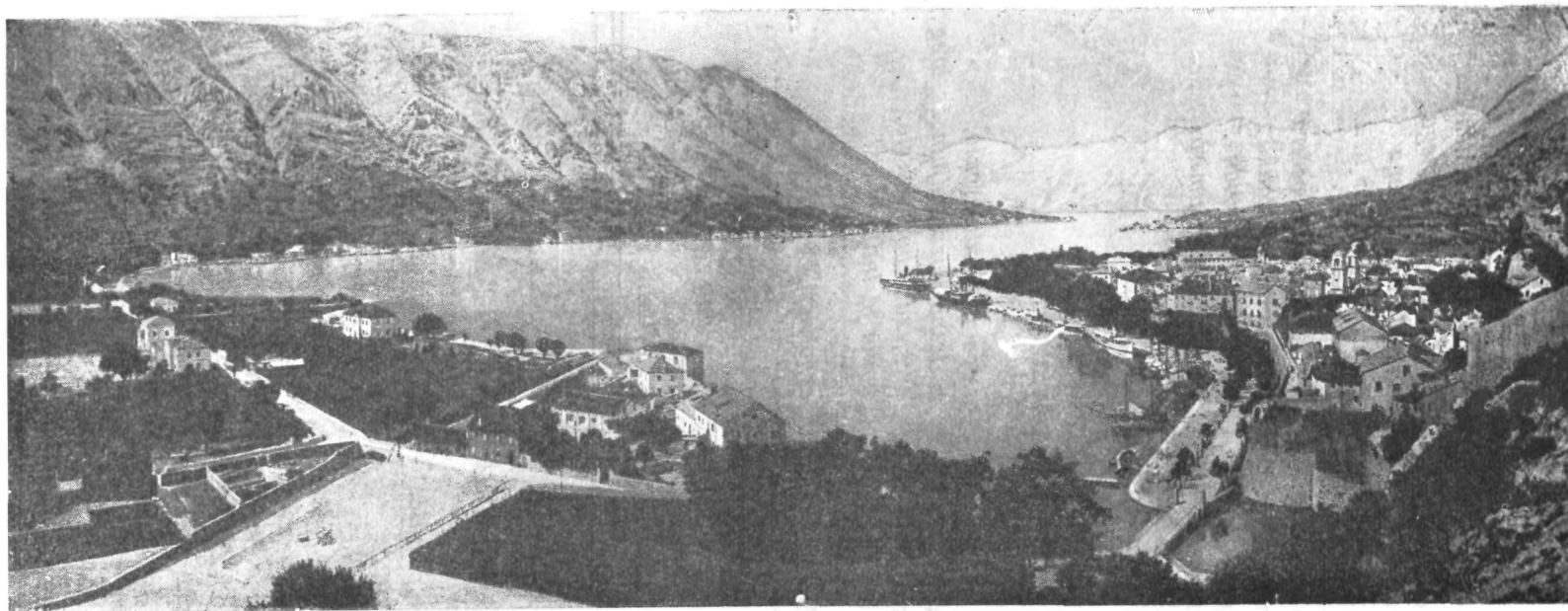
Pravila babica, dolgo nam pravila,
kak je za goro deveto lepo. . .
Enkrat utihnila in naš ostavila,
brez besed nemo je vzela slovo. —

„Babica, kje si zdaj z lepo deželo?“
Samo grobovi v odgovor strme.
„Cvetje veselja nam v srcih uvelo,
k tebi nam misli in želje hite.

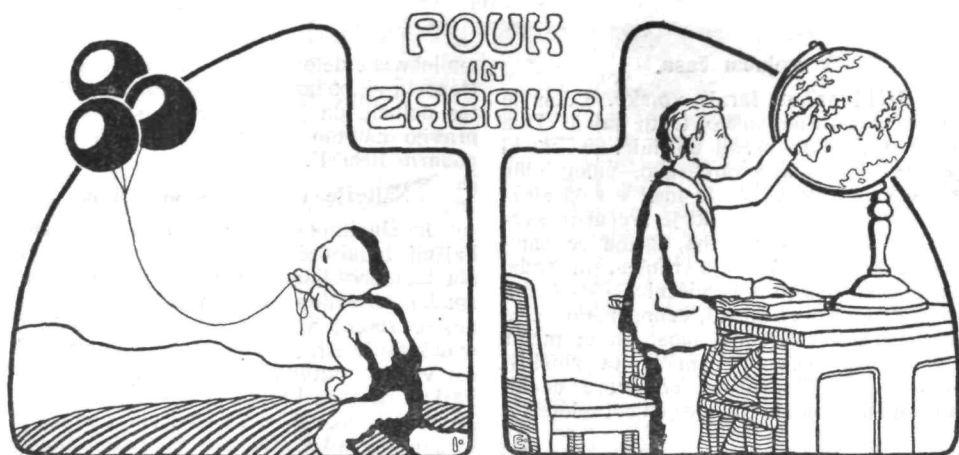
Kadar v nebesih boš zvezdice štela,
v sreči brezmejni na vnučke poglej,
kje je pot sreče, kje cesta je bela;
babica ljubljena, v snu nam povej. . .“

Ivan Albrecht.



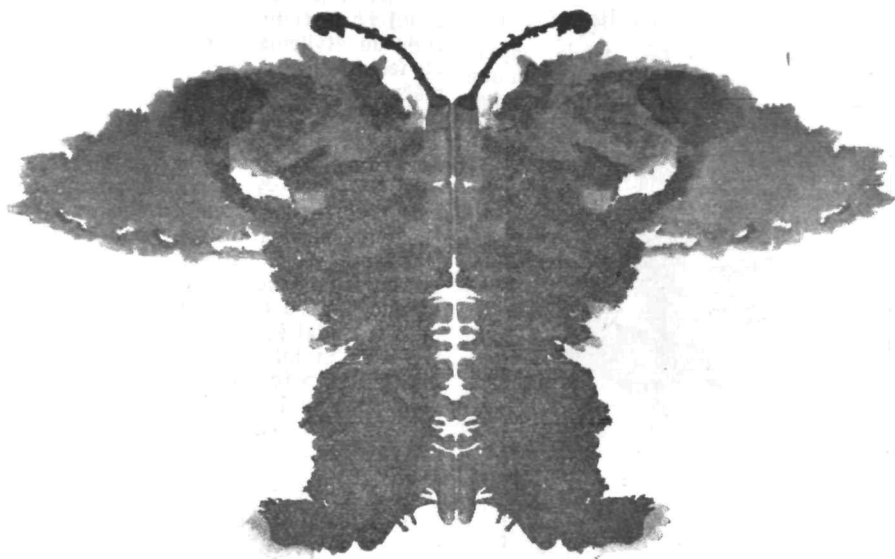


Kotorski zaliv v Dalmaciji



Metulj iz tintnega madeža.

Priobčil L. O.



Rešitev besedne uganke v enajsti številki.

S	A	v	A
A	r	o	n
v	o	l	k
A	n	k	a

Prav so jo rešili: Tilka in Božena Jelenec v Kandiji; Saša Knaus, učenka IV. razr. v Trstu; Vladko in Slavko Valentič v Trnovem; Marija Ganglova, učenka IV. razr. v Idriji; Ida Rebec, učenka II. razr. II. odd. v Divači; Stanko Samsa, Milan, Karel in Mici Prosen, učenci in učenka v Gorici; Aleksander Ličan, dijak v Gorici; Boris Valenčič, učenec IV. razr. v Kranju; Janko Traun, dijak III. a gimn. razr. na I. drž. gimn. v Ljubljani; Živko Šumer, učenec V. razr. v Škofji Loki; Milika, Majkica, Anček in Jožek iz Šoštanja; Mara Vovk, učenka IV. razr. na Bledu; Milena pl Reya v Kozani pri Gorici; Tatjana, Vlasta in Vida Horvat v Ptuj; Dav. Orožen, učenec višje skupine v Turju nad Hrastnikom; Katica Markova, učenka II. razr. II. odd. v Lokah pri Sv. Juriju ob Taboru; Ela Herzog, učenka VI. razr. pri Sv. Križu pri Ljutemeru.

V vojnem času.

Dečki so se igrali vojake. Eden je imel čako, drugi puško, tretji sabljo. Dva sta nesla na preprosti nosilnici dečka, ki je imel vso glavo obvezano, poleg njiju pa je stopal deček, ki je imel v roki zlozljiv meter. — Gospod, ki je srečal te »vojake«, si je mislil: »Aha, igrajo se sanitetce. Eden dečkov je ranjen, in sedaj ga gotovo nesejo v bolnišnico.« — A gospod si ni mogel misliti, čemu imajo dečki zlozljiv meter. Radovednost ga premaga, da vpraša: »Čemu vam je ta zlozljivi meter?« — Modro mu odgovore dečki: »Ta meter imamo za merjenje toplote...«

Na ulici se igrajo dečki vojake. Ko grem mimo, me vsi lepo po vojaško pozdravijo. Tedaj zakriči eden »častnikov« na svojega tovariša: »Tepec, ti vendar ne smeš salutirati, ko si pa — konj!«

Junaška deklica Rozina Henochova.

V boju pri Rava-Ruski je bila ranjena dvanajstletna deklica Rozina Henochova tako močno, da so ji morali odrezati no-



go. — Dne 19. pret. mes. popoldne je prišel v bolnišnico na Dunaju, kjer se deklica sedaj zdravi, iz kabinetne pisarne cesarjeve častnik, da se po cesarjevem naročilu prepriča, kako se godi junaški Rozini, ki je v domačem kraju nudila ranjencem krepčil in jo je pri tem sovražni šrapnel težko ranil. Tudi nadvojvodinja Izabela je prišla k postelji male bolnice, jo tolažila ter obdarila, obljubivši, da bo na Najvišjem mestu poskrbela za bodočnost deklice, ki trpi zaradi svojega do-

moljubnega delovanja. — Cesar je Rozini Henochovi podaril zlat obesek z briljanti ter določil, da ji na njegove stroške napravijo umetno nogo, njeni materi je pa podaril 1000 K.

Najtežje rane — ozdravljive.

Iz Budimpešta poročajo: V neki tukajšnji bolnišnici ležita dva vojaka, ki sta bila pripeljana s severnega bojišča in spadata brezdvomno med najtežje ranjene, še živče vojake. Eden, okolo 20 let star infanterist, je imel nesrečo, da je zašel v strahovit ogenj sovražnika. Zadelo ga je kar osem krogel, pet jih je šlo gladko skozi telo, tri pa so obtičale v stegnu. Upanje na okrevanje je bilo silno majhno, ker je bil vojak slaboten in je moral prebiti še dolgo železniško vožnjo, preden je došel v Budimpešto. Vkljub temu se je posrečilo, ko so ranjencu odstranili krogel, vsaj toliko opomoči, da more sedaj že jesti in spati, da ima zopet veselje do življenja in da bo mogel najbrže že tekom štirih tednov sam zapustiti bolnišnico. — Še bolj zanimiva pa je rana omenjenega drugega vojaka, nekega prostovoljca, ki se je sam bojeval s četo kozakov in dobil pri tem kar 17 ran, med temi en strel v ramo, tri udarce s sabljo na glavo, sunek s sulico v lice, potem poškodbe na vratu, na prsih in na nogah. V prvem trenutku so smatrali ranjenca vsi za izgubljenega, toda vojak je zaradi krepke narave prebil prvih 10 težkih dni in si je sedaj že toliko opomogel, da sedi lahko na stolu, čita časopise in obžaluje, da se ne more več bojevati. Imenovani vojak ima tudi precej dovtipa in imenuje samega sebe — »vzorno zbirko vseh evropskih ran«.

Obisk matere na bojišču.

Neki oficir, ki se nahaja na srbskem bojišču, opisuje v nekem pismu sledečo zanimivo dogodbo: Pri naši diviziji se je pojavila te dni nenadoma neka stara kmetica, ki je prišla iz Segedina, da bi videla svojega 18letnega sina, ki se nahaja kot prostovoljec pri nekem ogrskem pehotnem polku. Hotela mu je osebno izročiti zimsko perilo. Kmetica je bila na potu nešteto krat ustavljena, toda vedno so se dobili dobrosrčni ljudje, ki so ji pomagali naprej in ji pokazali pot. Ko je prispela končno k četam, je niso hoteli pustiti k njenemu sinu, dokler ni bila prošnja predložena divizionarju. Ginjen zaradi tako goreče materine ljubezni, je dal divizionar vojaka takoj poklicati, nakar se je odigral pred njim krasen prizor snidenja. Hrabro mater so nato častniki bogato obdarili, nakar se je ona zadovoljno vrnila domov.

Desetleten deček na bojišču.

Neki stotnik, ki se je vrnil s severnega bojišča, je pripovedoval o sledečem ginljivem dogodku. Junak dneva je bil desetletni deček, ki je v plohi krogel prinašal našim vojakom vode v okope ter neštetokrat prehodil z vojaškimi skledicami pot od vojne črte do bližnjega potoka, dokler ga ni zadela sovražna krogla. Stotnik je pripovedoval: Po neki za nas zmagoviti bitki so ponoči iskali ranjence po bojišču. Ko so bili pobrani že vsi ranjenci, je poslal sanitetni častnik še svojega psa na bojišče, da išče, če ne bi morda dobil še kakega ranjenca. Pes se je vrnil večkrat, ne da bi bil koga dobil, a pošiljali so ga zopet nazaj. Kar hipoma je začel glasno lajati, kar je bil znak, da je pes nekaj dobil! Častnik je odšel za psom, ki je nestrpno silil dalje, da ga je častnik komaj dohajal. Tema je bila tako gosta, da se ni videlo nič. Hipoma je zaslišal častnik otroški klic na pomoč. Šel je v smeri, odkoder je prihajal glas, in prišel je do potoka, ob katerem je ležalo truplo. Bil je deček, napol onesveščen, ki je ležal tamkaj v mlaki svoje krvi. Ubožec se je tresel mraza. Častnik je nemudoma slekel svoj plašč, zavil dečka vanj in ga odnesel na obvezovališče, kjer so ga med prvimi ponesli v operacijske prostore ter ga položili tamkaj na mizo. Dečku je bilo kakih deset let. Bil je tedaj popolnoma onesveščen, in bati se je bilo, da vsak čas ugasne njegovo nežno življenje. Obleka je bila vsa prepojena s krvjo, a na trebuhu je imel težko rano, ki je močno krvavela. Zdravniki so izvršili težko operacijo, in bilo je upanja, da rešijo mladega ranjenca. Trdno je zaspal, dihal mirno in lice mu je dobilo izraz prave otroške nežnosti. Po nekoliko urah se je prebudil. Ko se je popolnoma osvestil, so ga začeli zasliševati. Deček, po rodu Poljak, je govoril tiho, a razločno. Rekel je, da mu je ime Staša. Svojih staršev ni nikdar poznal. Stara mati mu je pripovedovala, da so se izselili v Ameriko, a sama se ni dosti brigala zanj. Ko so prišli vojaki v vas, jih je gledal in jim prinašal vode, oni so se pa pogovarjali z njim. In tako je odšel z njimi na bojišče. Ko so napravili okope, je tudi ostal v njih bližini, in posebno mu je ugajalo, ko so začeli streljati. Pomignil mu je nato neki vojak, ki ga je mučila žeja, in ga poprosil, da bi mu prinesel vode. Vzel je posodo, stekel k potoku in prinesel vode. Potem so ga prosili tudi drugi vojaki, in bil je ponosen, da je mogel napraviti vojakom kako uslugo. Grmenja topov se ni bal. Toda nenadoma ga je zadela krogla. Kaj se je

zgodilo pozneje, ni vedel več. — Ležal je na slami in bistro gledal okolo sebe. V tem pa je prišel v sobo pes, ki je dobil dečka, ležečega ob potoku. Prišel je naravnost k dečku, in deček ga je stisnil k sebi. Bila sta takoj najboljša prijatelja in sta tudi pozneje bila vedno skupaj. Zdravnik, ki je zdravil dečka, mu je nekikrat, ko je odhajal od njega, pomignil z roko kakor v slovo. Dečku se je storilo milo in skoro jokaje je vprašal: »Pa me vendar ne mislite nagnati?« — »Ne, ostaneš pri nas ter dobiš sabljo in konja!« — »Kajne — sivca?« je veselo vzkliknil deček, in oči so se mu radosti posvetile. Zdravniki so hrabrega dečka posinovili ter zbrali vsoto denarja, ki naj bi služila za začetek dečkove vzgoje.

Junaki našega časa.

Vsaka velika doba rodi velike junake. V časih kuge in drugih nalezljivih boleznih vidimo zdravnike, kako se žrtvujejo, da bi služili človeštvu. Tudi poznamo junake, ki pri nesrečah v rudnikih nič ne vprašajo za svoje življenje, samo da bi tovarišem pomagali. Tudi v vojnih časih se zgode junaštva, nad katerimi svet kar strmi. Tvegati življenje in ga darovati domovini, to čuvstvo prevzame milijone in jih naredi sposobne za največja dejanja. Vse duševne in telesne kreposti se razvijejo v vojni do popolnosti. V vojni vidimo zmagoslavja tehnike in mehanike, vidimo, s kako nadčloveško smelostjo se lotevajo ljudje boja in kako velikanske napore prenašajo. Vzemimo samo junake, ki se v letalnih strojih dvigajo v višave, da pregledajo postojanke sovražnikov. Naši letalci se upajo leteti daleč po sovražni deželi in prinašajo v naš tabor najvažnejše podatke o sovražniku. Ali pa kolesarji. Čudovita so dela, ki jih opravljajo z največjo neustrašenostjo: vedno so v bližini sovražnika, vedno ga nadlegujejo; zdaj so mu za hrbtom, zdaj ga primejo od strani, postrele oficirje ali cele patrulje in zopet izginejo. Naj navedemo izmed mnogih slučajev kolesarske hrabrosti le en slučaj: Zvedelo se je, da se nekje pelje ruski avtomobil, v katerem se peljejo z močnim spremstvom trije oficirji generalnega štaba. Kolesarji se zapode za avtomobilom in začno streljati. Ranjeni Rusi beže ali popadejo v prah, nastane strašna zmešnjava, pa je že avstrijski poročnik pri avtomobilu ustrelil ruske oficirje, sede v avtomobil in se odpelje. To je le en slučaj. Koliko je pa še drugih, ki se bodo šele pozneje razvedeli. Pri vseh teh junaštvih pa igra pogum glavno vlogo.



MIROSLAVA KVEDROVA:

O počitnicah.

Na počitnicah sem bila v Beli Krajini. Povedati vam hočem, kako sem jih preživela. Poslušajte!

Stara sem trinajst let. Zjutraj bi rada malo poležala na mehki postelji, pa naša »budička« — petelin — se je oglasila in oznanila dan. Mislila sem: »Rana ura, zlata ura!« in vstala prav takrat kakor mama. Prva misel mi je bila jutranja molitev. Opravila sem jo kot v zavodu, kjer obiskujem šolo. Ko sem se oblekla, sem nesla posteljno opravo solnčiti; umila sem se in počesala. Medtem nam je mama napravila zajtrk. Po zajtrku sem pospravila po sobah. Uredila sem postelje, pometala, zračila, brisala prah. Na vrtu sem nabrala cvetic, jih dela v čaše in postavila na mizo v sobi. Ko so bile sobe prezračene, sem zaprla naoknice, da je bilo mračno in hladno. Nadležne muhe sem prav pridno preganjala, ker so raznašalke raznih bolezní.

Ko sem pometla vežo in ogredje pred hišo, sem oprala metlo in oribala smetiščnico. Prav zadovoljno sem ogledovala storjeno delo. Zdelo se mi je, da nihče na svetu ne bi mogel boljše napraviti. Mama je krmila kokoši, jaz pa sem se izprehajala na vrtu in pozdravljala toplo solnce, ki me je tako prijetno ogrevalo. Dovolj tudi solnčenja, sem si rekla in stopila sem po računico in zvezek, da napravim tri uporabne naloge. Časih kar ni šlo prav. Zaprla sem knjigo, si premislila in iznova začela. V stanovitnosti je zmagala. Ko sem pravilno završila naloge, sem veselja zavriskala. Prišel je čas gospodinjstva v kuhinji.

Jedilni list pri nas sestavimo vse tri: mama, Mara in jaz in to vedno prejšnji dan. Mama pravi: »Vse mora biti pravočasno pripravljeno, da ni letati okrog, ko je treba lonec pristaviti!«

Naša kuhinja je vegetarianska. Na vrtu imamo razno zelenjavo; česar nimamo

doma, kupimo na vasi pri sosedih. Sprva sem samo pomagala. Lupila sem krompir, pripravila stročje, presejala moko in prinesla vodo. Pozorno sem opazovala mamo pri kuhanju, da bom znala tudi samostojno kuhati. O, pripravi se že, v lonec se tudi dene, toda za tri osebe ravno pravo mero zadeti, to ni kar tako. Premalo ali preveč! Oko in noka morata biti vajeni. Počasi sem začela samostojno delati. Krompir sem pristavila v mrzli vodi, da se enakomerno kuha in ne opari, stročje pa sem dela v vročo vodo, da je ostalo lepo zeleno. Take stvari me je poučila mama. Seveda vsak dan nismo eno in isto kuhale.

Pred obedom sem napravila mizo. Pogrnila sem bel prt, pripravila krožnike, žlice, vilice in prtičke. Tudi kruh in voda morata biti na mizi. Pred obedom sem molila. Po obedu sem pomila. Že v topli vodi umite krožnike in skleda sem splahnila v mrzli vodi. Lonce in ponve sem pomila s sodo in odrgnila sajasto stran s pepelom. V omari sem imela vse v redu, vsako stvar na svojem kraju.

Popoldne sem sedela z Maro na vrtu. Obe sva kvačkali ali pletli. Časih sva čitali, Mara časopise, jaz pa razne povesti. Ob štirih sem kuhala kavo, potem sem bila prosta. Navaduo sem se izprehajala ob vaški mlaki in opazovala žabje življenje. Proti večernemu hladu sem zalivala salato, kumare, cvetice in drugo. Večerje pri nas ne kuhamo. Mleko ali sadje nam zadostuje. Ko se je pribizala luna na obzorje, sem jo opazovala. Tudi zvezde sem štela in iskala na nebu razna ozvezdja. Naša mama rada posedi zvečer na vrtu in posluša žabji koncert.

Soboto popolne sem ribala kuhinjo. Oj, kako je to delo prijetno! Prvič sem bila malo nerodna. Vsa mokra sem bila. Prala sem tudi. Pa le majhne stvari ali svoje predpasnike.

Nedeljo sem se peljala k sv. maši.

O počitnicah sem tako po malem gospodinjila. Da časih ni bilo vse pravilno,

to si lahko mislite. Vsak začetek je težak. Najtežavnejša se mi zdi prava razvrstitev dela v gospodinjstvu in pravo štedenje.

*

Blagorodni gospod Doropoljski!

Tudi jaz sem zvedela za Vaš kotichek in bi Vam rada kaj napisala. Ali prvičrat ne vem, kako bi, da bi bilo bolj prav. Bom pa prihodnjič bolje, če Vam bom smela še kaj pisati. Jaz jako rada čitam, posebno »Zvonček«, ki ga dobivam v šoli. V tem mi najbolj ugaajo slike in igre. Stara sem deset let. Sem sama. Nimam ne bratca in ne sestrice, ki bi jih jako rada imela. Hodim v III. razred, I. oddelek ljudske šole v Selcih. Učim se rada. Posebno mi ugaia branje, risanje in pisanje. Veselilo bi me, ako bi me sprejeli med svoje koticekarje.

Vas pozdravlja

Vera Bernikova v Selcih.

Odgovor:

Ljuba Vera!

Tvoji želji je ustrezno — sprejeta si med moje koticekarje. Veseli me pri tem to, da si med onimi koticekari, ki se radi uče. To lepo lastnost naj bi imela vsa slovenska mladina, da zraste iz nje narod modrih in prebranih glav!

*

Velecenjeni gospod Doropoljski!

Že dolgo sem Vam želela pisati. Sedaj pa se mi je izpolnila ta želja. Stara sem deset let. Hodim v II. razred višje skupine. Izmed vseh predmetov me najbolj veseli zemljepis in zgodovina. V šoli delamo nogavice za naše vojake. Imam še dva brata in eno sestro: Bogomila, Dušana in sestro Danuško. Pričakujoč Vašega cenjenega odgovora

Vas vljudno pozdravlja

Zorka Marčeljeva,
učenka II. razr. višje stopnje v Hrušici (Istra).

Odgovor:

Ljuba Zorka!

Tudi Ti si v številu tistih vrlih slovenskih deklic, ki sedaj vztrajno izdelujejo nujno potrebne stvari za naše hrabre vojake. Mi, ki se tiščimo gorke peči, še pojma nimamo, kako je našim vojakom težko, ko se morajo noč in dan v strupenem mrazu bojevati za nas. Lahko ste Ti in vse Tvoje tovarišice prepričane, da izvršujete res plemenito delo!

*

Cenjeni gospod Doropoljski!

Hodim v I. c razred ljubljanske realke. Jako rad čitam »Zvonček« in sem njegov naročnik od 11. letnika. Sedaj Vam prvič pišem. Skoro bi ne vedel, kaj bi Vam pisal. Ako je v pismu kaj napak, mi jih ne zamerite in jih dajte v popravilo, potem pa v tisk. Komaj pričakujem prihodnjega »Zvončka«. Prosim Vas, da priobčite moje pismo v njem ter cenj. odgovor. V šoli me najbolj veseli zgodovina in prirodopis. Moj mlajši brat Ivo hodi v III. razred na III. mestno slovensko deško ljudsko šolo na Vrtači v Ljubljani.

Pozdravlja Vas

Vaš vdani

Anton Bajc.

Odgovor:

Ljubi Anton!

Napake sem popravil kar sam; bilo bi prezamudno, da bi jih šele dajal v popravilo. Preglej svoje pismo sam dobro, pa takoj zveš, kaj ni bilo prav in kako mora biti poslej. — Oglasi se še kaj, saj gotovo že veliko veš, ko si srednješolski dijak!

*

Cenjeni gospod Doropoljski!

Čitala sem v »Zvončku«, da ste velik prijatelj mladini. Zato sem se namenila, da Vam napišem par vrstic prvega pisma. V šolo hodim v IV. razred, II. oddelek. Hodim rada v šolo. Učimo se računati, pisati, risati, zemljepisa, zgodovine, prirodopisa, čitanja, ženskih ročnih del, nemškega jezika. Najbolj pa me zanima nemški jezik, zgodovina, zemljepis in čitanje. Rada čitam »Zvonček«, posebno pa Vaš kotichek. Imam doma še dve mlajši sestri in enega brata, dva sta umrla. To je moje prvo pismece. Prosim Vas, objavite ga v »Zvončku«.

Srčno Vas pozdravlja

Marija Sotlarjeva,
učenka IV. razr., II. odd. v Senožečah.

Odgovor:

Ljuba Marija!

Mnogo lepih in koristnih predmetov se učiš — a med naštetimi predmeti pogrešam slovenskega jezika! Ker vem, da se tudi tega učiš v šoli, mislim, da si ga le v naglici izpustila. Saj se vendar razume samo ob sebi, da se slovensko dekle najrajši uči svojega materinega jezika!



Ob sklepu petnajstega letnika.

Danes zaključuje naš ljubi „Zvonček“ svoj petnajsti letnik. To je že lepa vrsta let! Mnogo smo žrtvovali časa, dela in denarja, da smo ljubljene slovenski mladini napravili teh lepih petnajst knjig. Koliko je nakupičenega v njih najrazličnejšega gradiva — koliko pesmi in povesti, koliko raznovrstnega drugega zabavnega in poučnega drobiža, koliko podob! A ni nam žal nobenih izdatkov, ker smo prepričani, da je imela in ima naša mladina z našim listom vedno veliko veselja. Reči smemo, da je naš list postal del slovenske mladosti, nje veselje in potreba, nje pričakovanje in tolažba!

To prepričanje nas navdaja z novim hrepenenjem po delu, ki ga hočemo dosedanjemu namenu žrtvovati in razvijati tudi v bodočem letu.

Zvesti nam ostanejo sedanji sotrudniki, ki bodo zalagali prihodnji letnik s svojimi najboljšimi prispevki. Nimamo navede, da bi obljubljali več, nego moremo uresničiti. Vsem naj velja naše zagotovilo, da bomo tudi v bodoče urejali list po načinu preteklih let, ker smo ob premnogih laskavih in pohvalnih izjavah prepričani, da tak list najbolj služi potrebam in zahtevam tistih, ki jim je namenjen.

Omenjamo, da bomo tudi v prihodnjem letniku nadaljevali z zanimivimi spisi strica Tineta (gospoda strokovnega učitelja Dragotina Humka): „Čitati — dobro, poizkusiti — bolje“, ki so toliko živega zanimanja zbudili v vseh krogih naših naročnikov.

Zdi se nam končno potrebno, da se obračamo z nujno prošnjo do vse slovenske javnosti, naj nas vztrajno in z nezmanjšano požrtvovalnostjo podpira tudi v prihodnjem letu. Naj nas vse pri tem delu navdaja izpodbudna zavest, da služimo potem „Zvončka“ blaginji slovenske mladine!

Uredništvo in upravnništvo.

